

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet "Bredband för tillväxt i hela landet"
N1999/8354ITFoU

REK, Riksföreningen för Elektronisk Kunskapsöverföring, som beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet "Bredband för tillväxt i hela Sverige" avger härmed sitt yttrande.

Datormedierad kommunikation kommer inom en snar framtid att vara det dominerande kommunikationsformen. Jämförelse görs ofta med boktryckarkonsten, men den bör snarare göras med läs och skrivkunnigheten. Det centrala för boktryckandets betydelse var förmågan att kunna läsa och skriva. Att tillgodogöra sig och producera innehållet gick hand i hand med boktryckarteknik och distribution som en nödvändig förutsättning för industrisamhällets kunskapsöverföring. På samma sätt kräver kompetensutvecklingen inom IT-området en väl fungerande infrastruktur. Att kunna arbeta kollaborativt, läsa på distans, arbeta i distribuerade miljöer, utföra handel, tillämpa Tele-medicin, underhållning samt stöd för handikappade är bara några exempel på verksamheter som kommer att vara datormedierade. Att den datormedierade kommunikationen idag endast i begränsad utsträckning utnyttjas är ett resultat av relationen mellan å ena sidan infrastruktur/kostnad och å andra sidan utveckling av kunskap och tjänster. Utbyggnaden av infrastrukturen handlar lika mycket om att göra svenska folket "IT-litterat" som att skapa infrastruktur, men det skall understrykas att det ena förutsätter det andra.

REK stöder utredningens fokus på infrastrukturens lägsta nivåer, kanalisation och ledningar (överföring). Kostnadsbesparing genom kanalisation kan dock ifrågasättas. Meterpriset för att gräva ner rör är i många fall högre än att lägga ner svart fiber för realistiska kommande behov. "Kanalisation" i form av stolpar och master bör dock utnyttjas enligt utredningens förslag.

Begreppet bredband enligt utredningens definition är bra som utgångspunkt i dagsläget. Valet av teknik skall vara sådan att miniminivån skall kunna överskridas med flera 100 ggr vid behov. Valet av teknik blir i dagsläget därför fibrer till huvuddelen av användarna - på sikt förmodligen samtliga stationära användare.

Frågan om benämningen accessnät är i vissa lägen missvisande eftersom det inte automatiskt går att överföra terminologien från befintlig tele-infrastruktur till ett nationellt bredbandsnät. Acces eller tillträde gälla alla nivåer och benämningen accessnät bör därför utgå.

Nivåerna bör istället formuleras enligt följande:

- Fastighetsnät
- Kommunnät: Nät i kommun. Ersätter benämningen stadsnät
- Stomnät: Rikstäckande nät

Behov av IT-infrastruktur

I Visioner och mål skriver utredningen bl.a. att "En väl fungerande IT-infrastruktur för bredbandskommunikation är en förutsättning för att Sverige skall behålla sin ledande roll som IT-nation." Sveriges geografiska läge utanför Europas befolkningscentra kräver extraordinära insatser för att Sverige på sikt skall överleva som nation. Det kan låta drastiskt men när naturtillgångar minskar i betydelse för sysselsättningen så finns stor risk för att befolkningsutvecklingen blir negativ. En utveckling som beklagligt nog drabbar vårt nordiska grannland, Finland. I Sverige har ännu inte denna negativa utveckling på nationell nivå inträffat men exempelvis Umeå, den största universitetsorten i norra Sverige, upplever negativ befolkningsutveckling. Om den utvecklingen fortsätter är det kanske på sikt endast Malmö/Köpenhamnregionen som kan stå emot koncentrationen till Europas befolkningscentra

Vad gäller elektronisk handel visar undersökningar att den i dagsläget goda nationella infrastrukturen inte är tillräckligt god för kompensera den fördel som befolkningstäta länder som exempelvis England har. Enligt internationella bedömare är det inte i Sverige som utländska företag rekommenderas att satsa och utveckla elektronisk handel. Med en bättre infrastruktur hade så varit fallet. Det krävs därför att stora insatser görs för att på allvar kunna utmana befolkningstäta regioner. I takt med att Sverige uppnår "världens bästa IT-infrastruktur" skall samhälle och näringsliv öka marknadsföringen och medverka till rekrytering av spetsföretag inom IT-området. I en globalisering av ekonomin minskar den nationella samhörigheten. Företag flyttar efter optimering av villkor. En i internationell jämförelse överlägsen IT-infrastruktur, kollektiv IT-kompetens och god köpkraft kan mer än väl kompensera Sveriges geografiska läge.

Behovet av bredband för högskolor och universitet är stort. Att som idag behöva bedriva distansföreläsningar via ISDN 128 Kbps är inte tillfredsställande. Att öka överföringshastigheten till 384 Kbps är i de flesta fall inte ekonomiskt och kvalitetsmässigt försvarbart. Att knyta samman kommunernas lärcentra med högskolor och universitet med 100 Mbps i ett fast nationellt/regionalt nät kommer radikalt att förändra förutsättningarna för distansutbildning och kunskapsutveckling i hela landet.

Digitalisering av radio och TV medverkar också till att behovet av IT-infrastruktur ökar. Integreringen mellan radio, TV och datorer kräver bredband för utveckling i hemmen, skolan och näringslivet. Utveckling av den framgångsrika svenska musikindustrin är ett annat exempel som främjas av god IT-infrastruktur.

Förslag till utbyggnadsprogram

Målet skall vara att varje hushåll och mindre företag skall få tillgång till fast bredband för ingen eller ringa kostnad. Att på sikt uppnå detta mål torde vara fullt möjligt med tanke på att i princip alla hushåll har elektricitet trots att det är en betydligt mer kostnadskrävande infrastruktur.

Staten bör inrätta en myndighet som snarast utvecklar principer för samordning mellan stat, kommun och kommersiella aktörer. PTS bör inte som kontrollmyndighet ha den rollen. Inledningsvis bör det undersökas om Nutek kan svara för den funktionen.

Initiativet till samordning bör ske genom denna myndighet. I möjligaste mån bör stornäten utformas så att flera stornät sträcker sig genom varje kommun där utbyggnaden sker successivt och efter lokala, regionala och nationella behov så att ett så finmaskigt nät som möjligt bildas. Fördelen med att utveckla kommunnät till stornät är många. Dessa kommunnät knyts ihop med angränsande kommuner och bildar stornätet samtidigt som orter utanför kommuncentra får nära till anslutningspunkter.

Det är även naturligt att kommersiella aktörer ingår i detta nät under förutsättning att de ekonomiska villkoren och öppenheten mm är tillfredsställande. Det väsentligaste är inte att staten äger näten utan att staten garanterar bandbredd för nuvarande och kommande behov till kostnader som står i överensstämmelse med fastlagda mål. Kommunerna och länsorganen får där en viktig roll för det regionala ansvaret medan staten svarar för den nationella och internationella samordningen.

Öppenheten för olika operatörer är centralt. Det skall vara möjligt att samtidigt kunna utnyttja flera olika operatörers tjänster i hushållet, företaget eller den offentliga institutionen.

Tidsplan

Hösten 1999:

Regeringen utser Nutek att med utgångspunkt i utredningens mål starta pilotprojekt med lämpliga kommuner för att skapa/sammankoppla bredband som en del i stornät och kommunala/regionala nät. Uppföljning och utvärdering av pilotprojektet genomförs. Parallellt med pilotprojektet pågår den utredning som belyser de frågor som denna utredning och remissinstanserna påtalar. Utredningen och pilotprojektets uppföljning redovisas sommaren 2000.

Hösten 2000:

Pilotprojektet korrigeras och utvidgas. Eventuellt överförs Nuteks uppdrag till en ny myndighet "Bredbandsverket". Regeringen fattar kompletterande beslut för att förverkliga utbyggnad av "Bredband för tillväxt i hela landet".

Sivert Kaverén
Kanslichef
REK

Årsmöte: [5-6 oktober
100 anmällda